

[Prano Skardžiaus laiškas Lietuvių kalbos ir literatūros instituto leidinio
“Lietuvių kalbos tarmės. Chrestomatija” (Vilnius: Mintis, 1970)
sudarytojams]

Washington, D. C.
1971.III.10

E. Grinaveckienei,
A. Jonaitytei,
K. Morkūnui,
B. Vanagienei,
A. Vidugiriui.

Gerbiamieji,

Širdingai ačiū už Lietuvių kalbos tarmes, kurias gavau šiandien. Tai yra tikrai puikus ir didžiai vertingas darbas: šalia Z. Zinkevičiaus Lietuvių dialektologijos tai antras didžiulis ne tik lietuvių bendrinės (literatūrinės) kalbos praktikai, bet ir visam lietuvių kalbos mokslui, ypač lietuvių tarmėtyrai. Abu šie darbai yra didelis žingsnis pirmyn, ir nėra abejonės, kad toliau pasirodys daugiau šios rūšies specialesnių, nuodugnesnių atskirų tarmių aprašų, tyrinėjimų, kurių dar taip trūksta.

Greitai permetus akimis visą šį darbą, man krito į akis du dalykai. Visų pirma transkripcija: ji yra tokia pat, kaip Lietuvių kalbos atlaso, naudota daugelio ir įvairaus išsilavinimo, bet nevienodo dialekografinio paruošimo rinkėjų bei užrašytojų, ir todėl pasitaiko tam tikrų nevienodumų, kurių visų nebegalėjote išlyginti. Antra vertus, tenka kiek apgailestauti, kad dėl techninių kliūčių ar kitokių priežasčių ši transkripcija negalėjo būti daugiau suderinta su 1925 m. Kopenhago fonetikų konferencijos nutarimais, kuriuos J. Gerulis, palyginti, gana sėkmingai pritaikė savo tarminėse studijose (Litauische Dialektstudien) ir P. Jonikas su A. Saliu tai toliau tęsė Pagramančio tarmės apraše.

Bet man patiko, kad Jūs nusprendėte laikytis tradicinės klasifikacijos. Šiaip ar taip, man buvo didžiai gaila vidurio aukštaičių ir dzūkų, kuriuos A. Girdenis su Z. Zinkevičium yra sumanę pašalinti. Bet kokia klasifikacija yra sąlyginė, neabsoliutinė: destis, kuris požiūris tarmėms skirstyti pasirodys akivaizdesnis, įprastesnis ir praktiškesnis. Kita vertus, ką reiškia pvz. Kupiškėnų tarmė, prie kurios priskiriama ir subatėnų, o šios nemaža kuo tarp savęs skiriasi, pvz. *ko·rvā* ir *ko·rvæ*? Pačiame Subačiaus tarmės tekste jau yra kiek atmainų. Pvz. vietoj *ne·bēr* buvo sakoma *neba·r*, vietoj *mo·ki.n't'is* – *mo·ki.t'is*, *aikštē* – *aikštæ*. ir t.t.

Tiek šiuo tarpu. Dar kartą ačiū už puikią knygą, ir linkiu Jums visiems sėkmės – pasirodyti ir kitais puikiais darbais.

Su širdingais linkėjimais

Pr. Skardžius